

VERKSAMHETSPLAN 2021-2022

Klimatkommunerna

Vision

Vi skapar en framtid att längta till. Genom ett ambitiöst, professionellt arbete med bred politisk förankring är Klimatkommunerna drivande i Sveriges klimatomställning.

MÅLGRUPPER

Klimatkommunernas primära målgrupp är kommunala och regionala politiker och tjänstepersoner i Sverige, både i våra medlemskommuner och andra kommuner.

Vi är medlemmar i 2030-sekretariatet, Viable Cities, Energy Cities och har anslutit oss till Fossilfritt Sverige. Dessa organisationer med sina respektive partners är viktiga målgrupper för att öka takten i kommuners och regioners klimatarbete.

Den sekundära målgruppen är sektorsmyndigheter, riksdagen och regeringen, men också universiteten och organisationer, exempelvis Svenska Cykelstäder, Trästad Sverige, Gröna Bilister, Sveriges Ekokommuner, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Länsstyrelserna, Länsstyrelsernas Energi- och klimatsamordning (LEKS) och IVL Svenska Miljöinstitutet.

Andra målgrupper är internationella nätverk som Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors). Även medborgare är en sekundär målgrupp i och med det arbete medlemmarna utför på lokal nivå.

PRIORITERADE OMRÅDEN 2021

Klimatkommunernas kärnfokus är att synliggöra, konkretisera och underlätta den lokala omställningen till klimatneutralitet. Detta gör vi genom att utmana och inspirera Sveriges kommuner och regioner, och stärka och coacha dem i deras arbete. Många kommuner och regioner har under en längre tid arbetat med minska koldioxidutsläppen, både från kommunens egna verksamheter och inom det geografiska området. De ser många fördelar med klimatarbetet, både för kommunens ekonomi, kommuninvånarnas livskvalitet, den biologiska mångfalden, kommunens krisberedskap, hur attraktivt det är för företag att etablera sig, och så vidare. En kommunikativ utmaning som vi vill ta oss an i Klimatkommunerna är att få fler kommuner att upptäcka dessa fördelar och ta ett större klimatansvar. Särskilt prioriterade områden för Klimatkommunerna 2021 presenteras här nedanför.

Transporteffektivt samhälle

Det område som flaggas som mest utmanande i klimatomställningen, på såväl nationell som lokal nivå, är transporter. Kommuners rådighet är begränsad och åtgärder som genererar utsläppsminskningar behöver ofta genomföras i nära samverkan mellan nationell, regional och lokal nivå.

För kommunerna är arbetet med ett transporteffektivt samhälle särskilt viktigt, det vill säga ett samhälle där vi använder transportsystemet mer effektivt än vi gör idag och där energiintensiva trafikslag som personbil, lastbil och flyg kraftigt minskar. För detta krävs en samhällsplanering för attraktiva och tillgängliga städer med minskat bilberoende där vi förbättrar tillgängligheten för gång-, cykel- och kollektivtrafik. För godstransporter behöver vi möta en ökad efterfrågan med förbättrad logistik och ökat nyttjande av järnväg och sjöfart. Denna förändring bidrar även till andra mål, som minskade luftföroreningar, minskat buller och förbättrad hälsa genom ökad fysisk aktivitet.

Enligt regeringens budget för 2021 kommer bonus-malus och reduktionsplikten att stärkas vilket båda är viktiga styrmedel för omställningen till en fossilbränslefri fordonsflotta och för att nå målet med 70 % minskning av transportsektorns utsläpp till 2030.

I samarbete med IVL genomför Klimatkommunerna under 2020-2021 projektet KomPark - Kommunala parkeringsstyrmedel för energieffektiva städer. Energibesparingspotentialen från välriktade parkeringsåtgärder är stor. Minskad tillgång till parkeringsplatser och höjda parkeringsavgifter påverkar efterfrågan på bilresor till förmån

för mer energieffektiva transportslag. Projektets idé är att analysera och utveckla såväl befintliga som nya parkeringsstyrmedel, för att avsevärt öka kommuners rådighet, möjlighet och vilja att påverka och styra bilnehav och bilanvändning.

Vi deltar i arbetet med att ta fram ny infrastrukturplan genom att medverka på möten, svara på remisser i processen.

Vi har finansiering från SKR för att ge stöd till kommuner som står inför att ställa om till en fossilbränslefri fordonsflotta (inkl. arbetsmaskiner) och klimatsmarta resor i tjänsten. Bland annat kommer vi att arrangera tre kunskapswebbinarier för olika målgrupper där personer från föregångskommuner beskriver vad som är viktigt att göra för att nå resultat.

Vi deltar i Trafikverkets Arena för transporteffektiv stadsmiljö (regeringsuppdrag, slutredovisas dec 2022).

Under 2021 kommer Utredning tillsatt om utfasning av fossila drivmedel samt förbud mot försäljning av nya bensin- och dieslbilar att redovisas. Vi har tidigare haft ett möte med utredaren, och följer utredningen och svarar på remiss.

Rättvis klimatomställning /klimatjämlighet

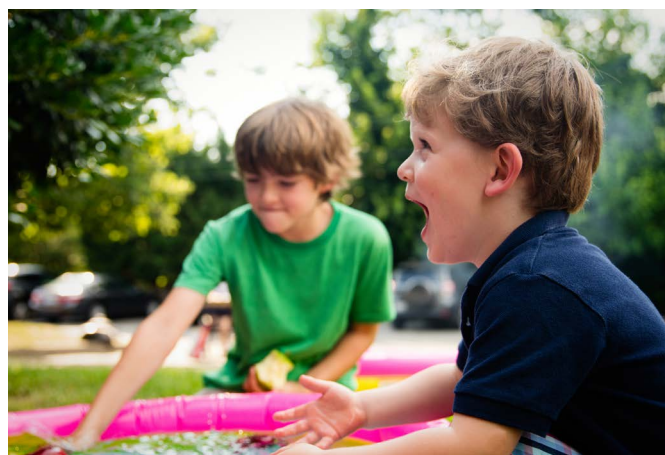
Rättvis omställning är ett brett begrepp som det kan rymmas flera olika frågeställningar inom – exempelvis "Vem släpper ut mest och vem påverkas mest av klimatförändringarna?" och "Vilka förutsättningar har olika grupper att ställa om?"

Under 2021 kommer vi att hålla en kunskapshöjande digital nätverksträff med Klimatkommunernas medlemmar. På träffen kommer forskare och andra aktörer som arbetar med rättvis omställning berätta om ämnet - vilka skillnader i förutsättningarna att minska utsläppen finns det till exempel mellan stad och land, mellan kvinnor och män, mellan generationer, osv. Och hur kan kommuner och regioner genom sina handlingar bidra till att minska orättvisan mellan länder? Tillsammans ringar vi in vilka aspekter av klimaträttvisa som Klimatkommunerna bör fokusera på i det vidare arbetet.

Jordbruket är en utmaning i klimatomställningen, men också en möjlighet. Vårt projekt Sänk kolet! fortsätter under 2021 och vi kommer att presentera olika sätt för kommuner att bidra till att mer kol binds i marken, så att kommuner med mycket landsbygd får förbättrade möjligheter att bedriva ett effektivt klimatarbete. Vi kommer även söka medlemskap i Landsbygdsnätverket för att bredda vårt nätverk. Dessutom har vi en projektsökning klar om att främja lokal produktion och konsumtion av baljväxter. Vi bevakar utredningen Fossilfritt jordbruk och svarar på remiss.

Under 2020 och i och med Corona-krisen har det blivit tydligt att länder behöver stärka sin självförsörjning, både för att hantera kriser när de kommer och att stimulera det lokala näringslivet och därmed ekonomin. Vi kommer under året undersöka hur kommuner kan arbeta med att skapa robusta system och öka självförsörjningen av livsmedel, energi och bränslen, på ett sätt som är fördelaktigt för både klimat, livskvalitet och ekonomi.

Våra barn får bära bördan av ett förändrat klimat, trots att de inte skapat problemet. Undersökningar visar att 7 av 10 barn i Sverige är oroliga för klimatförändringarna och många saknar framtidsstro. Kommuner spelar en nyckelroll att stötta skolans klimatarbete, och i centrum för arbetet står Barnkonventionen med fokus på alla barns rätt till liv, hälsa och utveckling, samt rätten att höras och påverka politiken som förs i deras namn. Vi kommer under året att fortsätta dialogen med organisationen Våra barns klimat kring detta.

BEVAKA, PÅVERKA, DELTA

En viktig del av Klimatkommunernas verksamhet är att skapa bättre förutsättningar för kommuner och regioner att vidta utsläppsminskande åtgärder. En god dialog där nationell och lokal nivå aktivt underlättar för varandra är nödvändig för att kommuner ska kunna agera som den lokala samhällsaktör de är och för att arbetet med att driva den lokala utvecklingen i samverkan med företag, organisationer, invånare och andra aktörer ska bidra till att nå uppsatta nationella och lokala målsättningar. För att främja detta kommer vi under 2021 att göra nedanstående:

- Vi följer och gör inspel till Klimaträttsutredningen: Översyn av relevant lagstiftning för att uppnå Sveriges klimatmål.
- Vi bevakar utbudet/utvecklingen av visualiseringsverktyg som kommuner använder. Vi är bland annat med i användargruppen för Klimatpolitiska rådets visualiseringsverktyg.
- Lista för klimatneutrala kommuner tas under 2020-2021 fram i samarbete med Viable Cities. Listan lanseras och kommuniceras.
- Bevaka och sprida nyheter om Viable Cities programperiod 2021-2023, fokus EU missions klimatneutrala städer.
- Vi deltar i SIS arbete med att utveckla en ny standard för klimatneutralitet
- Vi bevakar och lyfter förändringar som EUs taxonomi och annan lagstiftning i EU kan ha för biobränslen och biogas.
- Sverige ska stå värd för ett globalt högnivåmöte 2022 (50 år sedan FN:s första miljökonferens). Fokus är att bidra till det globala arbetet med

Agenda 2030 och Parisavtalet. Bakgrunden är regeringens vilja att driva på det internationella klimat- och miljöarbetet, liksom det var 1972. Vi kommer att föreslå kommuner som föregångare som tema.

- Vi bevakar miljömålsberedningens arbete med att ta fram strategi för minskad klimatpåverkan från konsumtion. Beredningen ska föreslå mål för konsumtionsutsläppen och förslag på styrmedel och åtgärder. Slutredovisas januari 2022.

- Klimatpolitiska rådet kommer fortsätta bevaka och utvärdera hur väl återhämtningspolitiken gällande covid bidrar till klimatomställning - ska redovisas i årsrapport under våren 2021. Vi gör inspel och för dialog med rådet.

- Vi fortsätter föra dialog med Upphandlingsmyndigheten och medverkar i relevanta referensgrupper för att stärka upphandlingens roll i klimatomställningen. Dialog med Fossilfritt Sverige i deras arbete med upphandling, t.ex. vid en webbfika.

MÅL & AKTIVITETER

Klimatkommunerna har fyra mål för åren 2021-2022:

1. Medlemmarnas klimatarbete ska stärkas.
2. Klimatkommunerna ska vara en aktiv röst för att påskynda lokalt klimatarbete.
3. Klimatkommunerna ska samverka med internationella aktörer.
4. Klimatkommunernas verksamhet ska växa.

Följande åtgärder och aktiviteter syftar till att bidra till att målen i denna verksamhetsplan uppnås:

Mål 1: Medlemmarnas klimatarbete ska stärkas

Med gemensamma aktiviteter skapar vi en plattform för dialog och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna. Kansliet arrangerar följande digitala träffar under året:

- Tre nätverksträffar där respektive världkommun utarbetar program tillsammans med kansliet. Dessa träffar öppnas upp även för icke-medlemmar i målgrupperna.
- Tre medlemsträffar som innehåller programpunkter för erfarenhetsutbyte och ny kunskap.
- En medlemsträff enbart för politiker, för att ge en möjlighet att höra hur politiker i andra klimatkommuner jobbar med klimatrelaterade frågor.

Minnesanteckningar från träffarna skickas ut i efterhand, så att de som inte kan närvara får ta del av vad som gjordes och diskuterades.

Maillistan är ett viktigt forum för benchmarking och utbyte av konkreta tips. För att underlätta för medlemmarna att gå tillbaka till tidigare diskussioner och se vad som sagts sammanställer kansliet med jämna mellanrum svaren och lägger upp dem på våra interna webbsidor.

Klimatläget. Vi gör en årlig redovisning av medlemmarnas klimatarbete som möjliggör jämförelser och samarbete. På klimatkommunernas webb presenteras medlemmarna utifrån resultatet av Klimatläget.

- Medlemmarna får kontinuerligt upplysningar och uppdateringar av betydelse för klimatarbetet genom *hemsida, nyhetsbrev och e-postutskick* från kansliet.

- *Kunskapshöjande aktiviteter* som webbmöten och webbfika arrangeras kontinuerligt och ämnen väljs efter medlemmarnas behov.

Mål 2: Klimatkommunerna ska vara en aktiv röst för att påskynda lokalt klimatarbete

Genom konstruktivt arbete, gärna i samverkan med andra aktörer, bidrar vi till ökad publicitet och opinion kring klimatomställningen och lyfter vikten av lokalt klimatarbete. Följande aktiviteter riktas för att stärka kommuner och regioners roll i det nationella klimatarbetet:

- Under året kommer vi att fortsätta arbetet med att skapa incitament för att få alla kommuner att arbeta med utsläppsminskningar. Under 2020 påbörjades ett arbete för att utveckla förslag på hur nationell nivå kan motivera alla kommuner till klimatarbete. Under 2021 finslipar förslag och diskussion fortsätter med externa aktörer.
- Representanter för Klimatkommunerna deltar i 2030-sekretariatets och Fossilfritt Sveriges möten.

Följande aktiviteter riktas till såväl medlemmar som kommuner och regioner utanför föreningen:

- Under 2020 arbetas en lista på vad kommuner behöver göra för att bli klimatneutrala.

Listan utvecklas och kommuniceras under 2021.

- Tävlingen Steget före genomförs med inriktningen bästa parkeringssatsningen. Med tävlingen vill vi lyfta och uppmärksamma det som utmärks i landets kommuner och regioner för att Sverige ska klara klimatomställningen.

- Klimatkommunernas webbfika är en halvtimme via webben med en intressant gäst. Under året kommer vi vid upprepade tillfällen bjuda in till webbfika.

- Många kommuner och regioner har haft 2020 som mållår i klimatarbetet. Vi kommer under 2021 därför arrangera en resultatkonferens för att följa upp hur det gått med att uppnå målet och lyfta framgångsfaktorer.

Följande kommunikationsåtgärder genomförs för att stärka lokalt klimatarbete och Klimatkommunernas varumärke:

- Öka synligheten i media exempelvis genom att skicka pressmeddelanden, kontakta press och skriva artiklar tillsammans med andra aktörer.

- Klimatkommunerna ger ut nyhetsbrev en gång i månaden. Det innehåller nyheter från medlemskommunerna samt ett urval av andra klimat- och energirelaterade nyheter som bedöms vara intressanta för kommuner, regioner och makthavare.

- Klimatkommunerna kommunicerar via hemsida (www.klimatkommunerna.se) och sociala medier som Facebook (<http://www.facebook.com/klimatkommunerna>), Instagram och LinkedIn. Under året kommer särskilt fokus ligga på att kommunicera via Instagram och LinkedIn och en strategi tas fram för detta. Medlemmarna kommer att kunna visa upp sitt klimatarbete på Klimatkommunernas Instagram genom att under en vecka vardera vara värd för kontot.

- Klimatdata från RUS har en fördröjning på ca 1,5 år. Vilka problem innebär detta för kommunerna? Kanske går det att förbättra denna datahantering genom att kommunicera behovet ännu tydligare, och koppla till det klimat-

politiska ramverket m.m. En riktad satsning för att belysa problematiken görs, i samarbete med andra intressenter.

- Det finns ett stort antal föreningar, nätverk och sällskap som engagerar, inspirerar och trycker på för klimatomställning lokalt, nationellt och globalt, även sådana som inte har detta som sin huvudfråga. Vi kommer under 2021 att arrangera ett rundabordssamtal med utvalda aktörer från civilsamhället, för att undersöka konkreta samarbeten.

Mål 3: Klimatkommunerna ska samverka med internationella aktörer.

Den internationella samverkan har tre syften för oss som organisation. De beskrivs nedan och tillgodoses genom att vi är medlem i Energy Cities. Klimatkommunerna kommer att arbeta mer strategiskt och aktivt i kontakten med Energy Cities framöver. Energy Cities leder konsortiet för European City Facility (EUCF). För att stärka den internationella samverkan fortsätter Klimatkommunerna som nationell samordnare inom EUCF. Vi är även stödstruktur för svenska kommuner som skrivit under Covenant of Mayors (Borgmästaravtalet).

Påverkansarbete gentemot EU

Medlemskapet i Energy Cities ger oss insyn i pågående beslutsprocesser inom EU vilket gör att vi kan bevaka och bidra med svenska städers perspektiv vid utredningar och remissvar. Under 2020-2021 bevakar och påverkar Energy Cities bland annat EU:s strategi för att få till stånd mer energieffektiv renovering i medlemsländerna.

Sprida nyheter om svenska kommuner och regioners klimatarbete

Vi kommer kontinuerligt att arbeta med att sprida info om aktiviteter i Klimatkommunerna samt goda exempel på medlemmarnas klimatarbete i Energy Cities kommunikationskanaler.

Omvärldsbevakning

Vi kommer kontinuerligt att arbeta med att fånga upp goda europeiska exempel och sprida dem till medlemmarna.

Mål 4: Klimatkommunernas verksamhet ska växa

Kansliet får ofta inbjudningar om att tala om lokalt klimatarbete på konferenser, frågor om att utbilda kommuner i hur en klimatstrategi tas fram och andra mer specifika önsknings. I dagsläget gör vi det utan kostnad och i mån av tid. För att bättre kunna möta detta behov kommer följande aktiviteter att genomföras:

- Satsning på att rekrytera fler medlemmar med mål om att medlemsantalet ökar med minst tre medlemmar per år.
- Utveckla arbetet med utbildningar och coaching som uppdrag med ekonomisk ersättning från beställaren, i lämpliga fall

UPPFÖLJNING

Verksamheten följs årligen upp i en verksamhetsberättelse som beskriver hur föreningen uppnått sina målsättningar. Verksamhetsberättelsen presenteras för medlemmarna på årsmötet och finns sedan tillgänglig på hemsidan. Kansliet presenterar även kvartalsrapporter där genomförda aktiviteter ur verksamhetsplanen redovisas tillsammans med projektavstämningar och ekonomisk avstämning.

